

Ғылыми мақала
FTAMP 15.31

<https://doi.org/10.55956/KNRN8954>

Ш.Т.Турдалиева

психол.ғ.к., қауымдастырылған профессор
М.Х. Дулати атындағы Тараз университеті,
Қазақстан, Тараз қаласы
sh.turdalieva@dulaty.kz

Н.Қ.Әзімова

магистрант
М.Х. Дулати атындағы Тараз университеті
Тараз, Қазақстан

ӘЙЕЛДЕРДІҢ АНА БОЛУҒА ДАЙЫНДЫҒЫ ЖӘНЕ ӘЛЕУМЕТТІК-ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ ҚОЛДАУ

Аңдатпа. Мақалада әлеуметтік-психологиялық қолдау және әйелдердің ана болуға дайындығы мәселесі қарастырылады. Зерттеудің теориялық және практикалық маңыздылығы болашақ ана мен оның отбасының психологиялық трансформациясы мәселесіне байланысты оның жалпы сипаттамасын жасау және оның психологиялық мазмұнын ашу маңызды. Болашақ анаға арнайы психологиялық дайындық жұмыстарын ұйымдастыру ерлі-зайыптылардың отбасылық алауқатына тиімді ықпал етеді, жүктілік кезіндегі қиындықтардың алдын-алады, олардың ұрпақ тәрбиелеуге деген сенімін арттырады. Жақсы ана болу үшін жүктілікке дайын болу керек. Егер жүкті әйелде қорқыныш, алаңдаушылық сезімі болмаса, онда ол акушердің нұсқауларын толығымен орындайды. Барлық болашақ ата-аналардың қалауы - дені сау баланың дүниеге келуі. Босануға дайындық бойынша арнайы ұйымдастырылған психологиялық сабақтарда осы зерттеуде талқыланған қатынастардың себептерін талдау өте маңызды, сонымен қатар босану және жүктілік ерекшеліктері, босану кезіндегі мінез-құлық ерекшеліктері, босануға дайындық және баланы тәрбиелеу туралы мәліметтерді зерттеуге назар аудару қажет. Жүктілік кезінде болашақ аналар үшін жақындарының қолдауын, психологиялық көмек көрсетуге дайын екендіктерін сезіну өте маңызды. Болашақ анаға психологиялық қолдау көрсету мен жүктілік кезеңіндегі әртүрлі халықтардың ұлттық ерекшеліктері туралы да ақпараттар қарастырылады.

Тірек сөздер: ана болу, жүктілік, әлеуметтік-психологиялық қолдау, психологиялық дайындық, жауапкершілік, бала туу.

Кіріспе. Ана болу - үлкен бақыт. Аналар балаларының ертеңіне жауап береді, ол үшін болашақ ана психологиялық тұрғыдан дайын,

медициналық тұрғыдан сауатты болуы, отбасылық өмірді жоспарлы түрде ойластырып, ұйымдастыра білуі керек.

Отбасылық өмірін жоспарлай білген, сонымен қатар психологиялық және материалдық тұрғыдан қамтамасыз етілген ерлі-зайыптылар болашақ ата-ана болуға дайындығын көрсетеді. Отбасындағы өзара түсінбеушілік, конфликт, отбасылық жанжал, тұлғааралық үйлесімді қарым-қатынастың болмауы болашақ ананың құрсағындағы баланың түсік тастауына, балалар өліміне себеп болуы мүмкін.

Материалдар мен әдістер. Қазіргі таңда өзекті мәселелердің бірі үйлесімді отбасы қарым-қатынасын нығайта алатын, оның өзгермелі әлемде отбасылық нормаларын сақтау мақсатында дәстүрлі отбасын насихаттау ұсынылады. Бұл азаматтық неке, некеден тыс және тастанды балалардың санын азайту. Мұндай жағдайларды алдын алу үшін жастардың отбасын құруға дайындығын анықтауды талап етеді. Тұрақты отбасын құру және болашақ анаға саналы көзқарас қалыптастыру үшін жастардың отбасын құруға белгілі бір әлеуметтік және психологиялық дайындығы болуы керек.

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевтың «Әділетті Қазақстанның экономикалық бағдары» атты Қазақстан халқына Жолдауында былай деген: «Ұлттың жаңа сапасын қалыптастыру еліміз үшін айрықша маңызды. Әрбір азаматымыз, әсіресе, жастар ең жақсы қасиеттерді бойына сіңіруі қажет. Оның бәрі бірігіп, біртұтас қоғамдық қасиетке айналады. Әркім отаншыл, білімпаз, еңбекқор, тәртіпті, адал, әділ, үнемшіл әрі жанашыр болса, алынбайтын асу жоқ. Абайдың «Толық адам» ілімінен бастау алатын «Адал азамат» тұжырымдамасының түпкі мәні – осы» [1]. Мұнда Қ.Тоқаев қоғамның адамгершілік жаңаруы тұрғысынан әлеуметтік-экономикалық міндеттерді іске асыруға қабілетті жаңа форматтағы

бәсекеге қабілетті тұлғаны тәрбиелеу және қалыптастыру қажеттігін атап өтті.

Кейбір ғалымдардың пікірінше, «отбасылық өмірге дайындық» ұғымы әлеуметтік - жеке, мотивациялық, психологиялық-педагогикалық дайындықты білдіреді, яғни жастардың болашақ анаға саналы көзқарасқа әлеуметтік-психологиялық бейімделу дәрежесін анықтауға мүмкіндік береді. Ана мен баланың денсаулығын қорғау туралы мәселе Қазақстан Республикасының 2020 жылға дейінгі Стратегиялық даму жоспарында [2], Қазақстан Республикасының 2030 жылға дейінгі әлеуметтік дамуының жалпыұлттық тұжырымдамасында [3], «Қазақстан-2050»: қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты» стратегиясында [4], мемлекеттік заңнамада және басқа да мемлекеттік бағдарламаларында көрсетілген.

Репродуктивтік денсаулық мәселесін насихаттау білім беру мекемелерінде, ал болашақ ананың денсаулығын сақтау қазіргі уақытта медициналық мекемелер базасында өтетін босануға психологиялық дайындық курстарын ұйымдастыру кеңінен таратылады. Осыған байланысты отандық тәжірибеде тиісті бағдарламалар бар. Сонымен қатар, оларұлттық ерекшеліктерді негізге ала отырып шетелдік мамандардың тәжірибесіне де сүйеніп жоспарлаған. Денсаулық сақтау қызметінің мамандары оларды біздің өңірге бейімдеп, босануға психологиялық дайындықтың авторлық бағдарламаларын әзірледі.

Жүктілік - бұл баланың туылуын күтуге байланысты ананың бойындағы қорқыныш пен эмоционалды мазасыздықтың қиылысатын уақыты. Жүктілік жетілген сперматозоидтармен байланысқан әйелдің жыныстық жұмыртқаны ұрықтандыруынан басталады. «Ұрықтандыру» немесе «сингалия» сөзі аталық және аналық

жыныс жасушаларының қосылысын білдіреді. Нәтижесінде зигота пайда болады, ол жаңа жеке организмге айналады. Ұрықтану табиғатта кең таралған және өсімдіктерге де, жануарларға да, адамдарға да тән.

Жүктіліктің басталуы сперматозоид-тармен ұрықтандырылған аналық жасуша жатырдың шырышты қабатына мықтап қонатын кезең болып саналады. Жүктілік шамамен қырық апта немесе 280 күнге созылады.

Биологиялық тұрғыдан алғанда, сәтті ұрықтандыру жүктілікке, ата-аналардың психологиялық, физикалық денсаулығына байланысты. Сондай-ақ оларда аурудың болмауына байланысты. Отбасының материалдық, әлеуметтік-тұрмыстық, оқу және еңбек ерекшеліктерінің шарттары әсер етеді. Жүктілік кезінде әйелдер үреулену мен мазасыздықты сезінеді. Жүктіліктің соңғы мерзімі босану әйел өміріндегі негізгі және жауапты кезеңі болып табылады. Жүкті әйелдің психикасына оң және теріс әсер етуі мүмкін болатын себептер баршылық. Бұл болашақ ананың денесіне енген жаңа тіршілік иесі, оның сол күйіне деген сезімі және болашақ баланың әл-ауқаты туралы ішкі қорқыныштары және ойларымен байланысты.

Нәтижелер. Соңғы кездері құрсағында жатқан нәрестемен қарым-қатынастың маңыздылығына ерекше назар аударылуда. Ән терапиясы сабақтары баламен диалог жүргізуге көмектеседі. Баланың жатырдағы өсу кезеңінде бала тек дыбысқа ғана емес, сонымен қатар ата-ананың сезіміне де сезімтал болады. Баланың жеке басын және бірегейлігін сезіну үшін әкесі мен баласы жүктілік кезінде де баламен сөйлесе алады және мұндай әңгімеге отбасындағы үлкен балаларды да тарту керек. Бұл психолог Г.Г.Филиппованың пікірінше, гаптономия әдісін

қолданудың тиімділігінің жоғары екенін сипаттаған. Ол гиптомания әдісін үмітсіздіктен қорғау ретінде егжей-тегжейлі сипатталған алғашқы авторлық бағдарламасын ұсынды [5]. Гаптономия әдісі - баламен туылғанға дейін және туылғаннан кейінгі бірден эмоционалды және тактильді байланыс орнатуы туралы ғылым.

О.В. Грибкова босануға психологиялық дайындық, жүктілік және босану кезіндегі әйелдердің денсаулық жағдайы, Ана мен баланың өлімі және елдегі демографиялық жағдайдың төмендеуі туралы зерттеулер жүргізді [6]. Ана болу арқылы денсаулықты сақтау мен қайта қалпына келтіру бойынша ұсыныстарына сүйене отырып, ол босанғаннан кейін отбасын ұтымды жоспарлау кезінде психологиялық және жеке кеңес беру сабақтарының циклін ұсынды. Ол өзінің бағдарламасында болашақ аналармен жұмысты үш негізгі бөлімде қарастырды:

- ақпараттандыру бөлімі;
- психологиялық бөлім;
- релаксациялық және гимнастика практикасын меңгеру.

Ана болуға психологиялық дайындық құрылымының негізгі компоненттері:

- балалық шақта алған тәжірибенің ерекшеліктері;
- әйелдің жүктілік тәжірибесі, әлі туылмаған балаға қатынасы;
- баланы күту мен тәрбиелеуге бағыттау [58].

Осы жағдайларды зерделей келе, жүкті әйелдермен «Босануға психологиялық дайындық» жұмысының мазмұны бойынша түсіндірме әңгімелер өткізілді. Зерделеуге шақырылған 23 жүкті әйелдің 19-ы біз ұйымдастырған жұмысқа қызығушылық танытып, сауалнамаға қатысты.

Зерттеу жұмысының нысаны босануға психологиялық дайындық

сабақтарына қатысқан жүкті әйелдер тобы болды. Олардың арасында алғашқы жүктілігі бар әйелдер, 40 жастан кейінгі жүкті әйелдер және жалғыз басты жүкті әйелдер болды. Бұл топтау жүкті әйелдердің болашақ ана болуға мотивтері туралы ақпарат алынды.

Осы мотивтерді ескере отырып, жүкті әйелдер болашақ ана болу туралы өз көзқарастарын білдірді. Сауалнамаға қатысқан 19 әйелдің жауап көрсеткіштері төмендегі 1 кестеде сипатталған:

Кесте 1.

Жүкті әйелдердің болашақ ана болу туралы көзқарастары

№	Ана болудың негізгі мотивтері	Жүкті әйелдер саны
1	Балалы болу үшін жүктілік	5
2	Сүйікті адамынан жүкті болу	3
3	Әлеуметтік сәйкестендіру үшін болған жүктілік	5
4	Қатынасты сақтап қалу үшін жүктілік	2
5	Өзінің денсаулығын сақтап қалуы үшін болған жүктілік	1
6	Материалдық жағынан пайдалы жүктілік	3

Сонымен қатар, Т.Лиридің «Аяқталмаған сөйлем» әдісін қолдану арқылы жастардың ана болуына тұлғалық жағынан сипаттауға диагностика жасалды. Нәтижесінде жастар қоғамдарының үш түрі анықталды. Олар:

1. Ана болу өте күрделі және қиын процесс деп санайтындар (көп күш пен уақытты қажет етеді, сонымен қатар қаржылық мәселеге байланысты эмоционалды қозғыштық пайда болады).

2. Ана болуды тек бақыт пен қуаныш әкелетін жағдай деп санайтын бағалаушылар тобы (жағымды эмоциялар сезімімен байланысты, қызығушылық тудырады, бақыт сезімін береді, өмірдің мәні пайда болады).

3. Бұл топқа көшбасшылық қасиеттері басым болашақ аналар тобы кірді. Олар ата-ана болу болашақта белгілі бір өзгерістерді қажет етеді деп ойлайды.

Балалы болу немесе босану – бұл жүктілікті аяқтайтын физиологиялық процесс қана емес, сонымен қатар ішкі әлемнің жаңа өмірге ұмытылмас әлемі.

Босану жаңа сезімдерге байланысты жағымды және жағымсыз сипатта да болуы мүмкін. Босану кезінде ананың физиологиялық дайындығын ғана бақылап қоймай, оның психикасын да дайындау керек. Жағымсыз сезімдердің пайда болуын болдырмау мен алдын алу үшін «Босануға психологиялық дайындық» бағдарламасы әйелге ана болуға деген өзінің ішкі сезімдерін түсіну үшін стресстік жағдайларды жеңуге үйретеді. Жүкті әйелдердің сәтті босануы үшін олардың босану алдындағы және босану кезіндегі мазасыздығын жою.

Зерттеу нәтижелерін талқылау. Отбасы - бұл туыстық қатынастағы және бір үйде тұратын адамдар тобы. Бұл неке немесе туыстық қатынастармен байланысты, бала тәрбиесін жүзеге асыратын және басқа да әлеуметтік маңызды қажеттіліктерді қанағаттандыратын адамдар тобы. Отбасының маңызды сипаттамасы - оның қызметі, құрылымы және динамикасы.

Зерттеудің теориялық-әдіснамалық негіздері: отбасы мәселесі мен отбасы

терапиясы туралы И.Г.Малкина-Пых, В.Сатир, Л.Б. Шнейдер, Т.М.Афанасьева, тұлғааралық қарым-қатынас және психологиялық бірегейлік туралы Н.Н.Обозова еңбегінде, Л.Ковар, С.И.Голод зерттеулерінде отбасы тәрбиесінің принциптері, аналық құзыреттілік, отбасы түрлері, сонымен қатар, Ж.Т.Сарыбекова, К.Т.Атемованың отбасылық құндылықтар, қыз тәрбиесі мен ұлттық салт-дәстүр ерекшеліктері, В.А.Сысенко, Д.Б.Бүркітбаева отбасы мүшелерінің қарым-қатынасы мен неке мәселесі, Н.С.Сабитова, Н.С.Мукашева, М.П.Кабакова, А.И.Антонованың отбасылық өмірдегі дағдарыс кезеңі, болашақ ана болуға дайындық және т.б. мәселелерге арналған еңбектері мен тұжырымдары.

Жүктілік пен болашақ ана болуға дайындықтың ұлттық ерекшеліктері де кеңінен насихатталады. Баланың туылуына байланысты қазақтың әдет-ғұрыптары астарлы мәтінге толы. Бұл кезеңде жүкті әйелдің тамақтануына ерекше назар аударылады. Жүктіліктің бірінші айынан бастап әйел белгілі бір тағам түрлеріне байланысты шектеулер жүйесін ұстануға мәжбүр болады. Түйе етін жеуге кеңес берілмейді, өйткені түйе етін жеген әйелде жүктілік ұзаққа созылады деп сенген. Егер әйел түйе етін байқамай жеп қойса, онда босанудың кешігуі жағдайында ол түйе етінен тағы бір рет дәм татуы керек болады. Тыйымның бастапқы мағынасы түйе түркітілдес елдердегі құнарлылықтың символы болып табылатындығына байланысты. Өзбек ұлтында, жүкті әйелдер уақытында босана алмаған кезде, олар түйе астынан өткізіледі. Қырғыз ұлтында аурудан құтылу үшін бұл әрекетті жүкті әйелдер жасайды.

Профессор Ж.Т.Сарыбекова, әйелсіз өмір болмайтынын айта келе қазақ қыздарының ұлттық тәрбиесіне ерекше мән берді. Өйткені адамзатты дүниеге

әкеліп, тәрбиелеу - әйел болып табылады [7].

Болашақ ана болуға даярлықта келесі психологиялық ерекшеліктер анықталды:

- баланың тууы мен тәрбиесі туралы білім, отбасы бюджеті, баланы отбасында тәрбиелеу қажеттілігін түсіну, отбасы мүшелерінің құқықтары, отбасы мүшелері арасындағы жауапкершілікті белгілеу;

- ана тарапынан балаға қамқорлық көрсету және балаларды дұрыс тәрбиелеудің маңыздылығы;

- жүктілік мәселелеріндегі білім мен сауаттылық;

- ұлттық ерекшеліктер, дәстүрлерді сақтау және отбасылық қатынастарды жобалау қажеттілігі - неке және т. б.

Жүкті әйелге және бала күтіп отырған отбасына психологиялық көмек көрсету міндеттері:

- отбасылық жауапкершілікті тәрбиелеу;

- отбасын қолдаудың әлеуметтік-психологиялық дағдыларын қалыптастыру, отбасы мен қоғам арасындағы қарым-қатынасты бақылау;

- бала, ана және әке үшін құрсақ ішіндегі тіршіліктің даму мен ананың сәтті босану процесінің психологиялық маңыздылығы туралы хабардар ету;

- өзіне, сондай-ақ ананың жеке басының функционалды және рухани күйіне назар аудару.

Дегенмен босануға бағытталған психологиялық сабақтарда қарастырылған қатынастардың себептерін талдау, сондай-ақ босану және жүктілік ерекшеліктері, босану кезіндегі мінез-құлық, босануға дайындық және баланы тәрбиелеу туралы мәліметтерді зерттеуге назар аудару өте маңызды. Жүктілік кезінде болашақ аналар үшін жақындарының қолдауын, көмек көрсетуге дайын екендіктерін сезіну өте маңызды.

Қорытынды. Басты себеп - отбасын құрған жастардың некеге және ата-ана болуға психологиялық дайындығының жетіспейтіндігінде. Көптеген жастар неке құрғаннан кейін түрлі шексіз себептермен ажырасады. Негізгі себеп тек сыртқы ортада ғана емес, сонымен бірге адамның өзінде, яғни некеге дайын болмауында. Сонымен, жас жұбайлардың психологиялық сәйкестігін талдау әр отбасының өзіндік ерекшелігі бар екенін көрсетті, оны жүзеге асыру механизмі біз жұмыста зерттеген факторлармен шектеліп қана қоймай, сонымен қатар отбасы мен әйелдерді ана болуға психологиялық дайындық

саласында жан-жақты қарастыруды қажет етеді.

Болашақ ата-аналарға психологиялық көмек көрсету және ана болуға дайын болу бойынша ұсыныстар:

- жүктілікке психологиялық дайындықты есепке алу;
- ана мен отбасының дағдарыс кезеңіне дайындығы;
- ата-аналардың құқықтық, психологиялық сауаттылығы;
- психологиялық дайындық, психологиялық сәйкестілік, ата-ана мен бала арасындағы қарым-қатынас стилін анықтау.

Әдебиеттер тізімі

1. Қасым-Жомарт Тоқаевтың «Әділетті Қазақстанның экономикалық бағдары» атты Қазақстан халқына Жолдауы. Астана, 01.09.2023 [Электронды ресурс] Кіру режимі: <https://www.akorda.kz/kz/memleket-basshysy-kasym-zhomart-tokaevtyyn-adiletti-kazakstannyn-ekonomikalyk-bagdary-atty-kazakstan-halkyna-zholdauy-18333> Қаралған күні: 15.02.2025
2. Қазақстан Республикасының денсаулық сақтау саласын дамытудың 2016-2020 жылдарға арналған «Денсаулық» мемлекеттік бағдарламасы. Астана, 19.03.2010. [Электронды ресурс] Кіру режимі: <https://adilet.zan.kz/kaz/docs/U1600000176> Қаралған күні: 15.02.2025
3. Ана мен бала денсаулығын сақтау Қазақстан Республикасының 2020 дейінгі Стратегиялық даму жоспары. Астана, 15.02.2018. [Электронды ресурс] Кіру режимі: <https://adilet.zan.kz/kaz/docs/U100000922> Қаралған күні: 15.02.2025
4. Қазақстан Республикасын әлеуметтік дамытудың 2030 жылға дейінгі жалпыұлттық тұжырымдамасы. Астана, 31.12.2013. [Электронды ресурс] Кіру режимі: <https://adilet.zan.kz/kaz/docs/P1300001443/history> Қаралған күні: 15.02.2025
5. Филиппова, Г.Г. Психология материнства: Учебное пособие [Текст] / Г.Г. Филиппова. - М.: Изд-во Института Психотерапии, 2002. — 240 с.
6. Грибкова, В.Функциональные роли родительства [Текст] / В. Грибкова. - М., 2001.
7. Сарыбекова, Ж.Т. Қыздар тәрбиесі. Оқу құралы [Мәтін] / Ж.Т. Сарыбекова. - Алматы: 2015. - 273 б.

Ш.Т. Турдалиева*, Н.Қ. Әзімова

Таразский университет имени М.Х. Дулати, г. Тараз, Казахстан

СОЦИАЛЬНО-ПСИХОЛОГИЧЕСКАЯ ПОДДЕРЖКА И ГОТОВНОСТЬ ЖЕНЩИН К МАТЕРИНСТВУ

Аннотация. В статье рассматривается проблема социально-психологической поддержки и готовности женщин к материнству. Теоретическая и практическая значимость исследования заключается в том, что в связи с проблемой психологической трансформации будущей мамы и ее семьи важно составить общую характеристику и

раскрыть ее психологическое содержание. Организация специальной психологической подготовительной работы к будущему материнству эффективно способствует семейному благополучию супругов, обеспечивает профилактику трудностей в период беременности, повышает их уверенность в воспитании потомства. Чтобы быть хорошей матерью, вы должны быть готовы к беременности. Если у беременной нет чувства страха, беспокойства, то она полностью выполняет указания акушерки. Желание всех родителей-рождение здорового ребенка. На психологических занятиях по подготовке к родам очень важно анализировать причины взаимосвязей, обсуждаемых в данном исследовании, а также уделять внимание изучению данных об особенностях родов и беременности, особенностях поведения во время родов, готовности к родам и воспитанию ребенка. Во время беременности будущим мамам очень важно чувствовать поддержку своих близких, их готовность оказать психологическую помощь. Необходимо также рассмотреть информацию о психологической поддержке будущей матери и национальных особенностях разных народов в период беременности.

Ключевые слова: материнство, беременность, социально-психологическая поддержка, психологическая готовность, ответственность, рождение ребенка.

S. T. Turdaliyeva, N. K. Azimova – M. Kh. Dulaty Taraz University, Taraz, Kazakhstan*

SOCIO-PSYCHOLOGICAL SUPPORT AND READINESS WOMEN'S COMMITMENT TO MOTHERHOOD

Abstract. The article discusses the problem of psychological support and readiness of women for motherhood. The theoretical and practical significance of the study lies in the fact that in connection with the problem of family, expectant mother, psychological transformation, it is important to make a general description and reveal its psychological content. The organization of special psychological preparatory work for future motherhood effectively contributes to the marital peace of spouses, ensures the prevention of difficulties during pregnancy, and increases their confidence in raising offspring. To be a good mother, you need to be ready for pregnancy. If a pregnant woman does not have a feeling of fear or anxiety, then she fully follows the instructions of the midwife. The wish of all parents is the birth of a healthy child. In psychological classes on preparation for childbirth, it is very important to analyze the causes of the relationships discussed in this study, as well as attention to the study of data on the features of childbirth and pregnancy, the characteristics of behavior during childbirth, readiness for childbirth and child rearing. During pregnancy, it is very important for expectant mothers to feel the support of their loved ones, their willingness to provide psychological help. It is also necessary to provide psychological support to the expectant mother and information about the national characteristics of different peoples during pregnancy.

Keywords: motherhood, pregnancy, socio-psychological support, psychological readiness, responsibility, childbirth.

References

1. Қасым-Жомарт Тоқаевтың «Әділетті Қазақстанның экономикалық бардары» атты Қазақстан халқына Жолдауы. Astana, 01.09.2023 [Address of Kassym-Jomart Tokayev to the people of Kazakhstan "Economic orientation of just Kazakhstan". Astana ,01.09.2023] [electronic resource] access mode: <https://www.akorda.kz/kz/memleket-basshysy-kasym-zhomart-tokaevty-n-adilet-ti-kazakstannyn-ekonomikalyk-bagdary-atty-kazakstan-halkyna-zholdauy-18333> review date: 15.02.2025
2. Қазақстан Республикасының денсаулық сақтау саласын дамытудың 2016-2020 жылдарға арналған «Денсаулық» мемлекеттік бардарламасы. Astana, 19.03.2010. [State program of health development of the Republic of Kazakhstan for 2016-2020 "Densaulyk". Astana, 19.03.2010] [electronic resource] access mode: <https://adilet.zan.kz/kaz/docs/U1600000176> review date: 15.02.2025
3. Ана мен бала денсаулығын сақтау Қазақстан Республикасының 2020 деңгейі Стратегиялық даму жоспары. Astana, 15.02.2018 [Protection of maternal and Child Health Strategic Development Plan of the Republic of Kazakhstan until 2020. Astana, 15.02.2018] [electronic resource] access mode: <https://adilet.zan.kz/kaz/docs/U100000922> review date: 15.02.2025
4. Қазақстан Республикасын әлеуметтік дамытудың 2030 жылға деңгейі жалпыұлттық тұжырымдамасы. Astana, 31.12.2013. [National concept of social development of the Republic of Kazakhstan until 2030. Astana, 31.12.2013]. [electronic resource] access mode: <https://adilet.zan.kz/kaz/docs/P1300001443/history> review date: 15.02.2025
5. Filippova, G. G. Psihologiya materinstva: Uchebnoe posobie [Psychology of materiality :the teaching post] [text] / G. G. Filipopova. - М.: Institute of psychotherapy, 2002. - 240 P.
6. Gribkova, V. Funkcional'nye roli roditel'stva [Functional roles] [text] / V. Gribkova. - М., 2001.
7. Sarybekova, Zh. T. Qyzdar tәrbiesi. Оқу құралы [Education of girls. Training manual] [text] / Zh.T. Sarybekova. - Almaty: 2015. - 273 P.

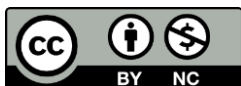
12.03.25 ж. баспаға түсті.

17.03.25 ж. түзетулермен түсті.

25.03.25 ж. басып шығаруға қабылданды.

Мақалаға сілтеме:

Тұрдалиева, Ш.Т. Әйелдердің ана болуға дайындығы және әлеуметтік-психологиялық қолдау [Мәтін] / Ш.Т. Тұрдалиева, Н.Қ.Әзімова // *Dulaty University Хабаршысы*. – 2025. - №1. – Б.190-197 <https://doi.org/10.55956/KNRN8954>

Copyright: © 2024 by the authors. Submitted for possible open access publication under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY NC) license (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>).